

POSTANOWIENIE

Dnia 18 kwietnia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Joanna Misztal-Konecka (przewodniczący)

SSN Jacek Grela

SSN Kamil Zaradkiewicz (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa S. N.
przeciwko Skarbowi Państwa - Sądowi Rejonowemu w Ł.
o zadośćuczynienie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 18 kwietnia 2019 r.,
zażalenia powoda
na postanowienie Sądu Okręgowego w S.
z dnia 5 grudnia 2017 r., sygn. akt I Ca (...),

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 5 grudnia 2017 r. Sąd Okręgowy w S. oddalił wniosek powoda S. N. o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego z dnia 22 listopada 2017 r. oraz odrzucił wniosek powoda o sporządzenie uzasadnienia w/w wyroku i jego doręczenie, jako złożony po terminie.

Sąd Okręgowy zważył, że przebywający w zakładzie karnym powód był reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika i dlatego też ten pełnomocnik powinien w ustawowym terminie wystąpić z wnioskiem o sporządzenie

uzasadnienia. Skoro tego nie uczynił, to okoliczność ta w ocenie Sądu nie może być oceniana w kategorii braku winy strony do dokonania czynności procesowej.

Zażaleniem na postanowienie o odrzuceniu wniosku powoda o sporządzenie uzasadnienia wyroku i jego doręczenie, ustanowiony w postępowaniu kasacyjnym pełnomocnik z urzędu zarzucił Sądowi Okręgowemu naruszenie przepisów postępowania:

- art. 168 § 1 k.p.c. w zw. z art. 233 k.p.c. w zw. z art. 361 k.p.c. i art. 169 § 2 k.p.c. poprzez dowolne przyjęcie, że powód nie uprawdopodobnił braku winy w uchybieniu terminowi do złożenia wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego,

- art. 378 § 3 k.p.c. poprzez odrzucenie wniosku powoda o sporządzenie uzasadnienia wyroku i o doręczenie jego odpisu wraz z uzasadnieniem, mimo że zachodziły okoliczności wskazujące na brak winy powoda w niedotrzymaniu terminu,

- art. 118 § 2 k.p.c. poprzez niezasadne przyjęcie, że pełnomocnik ustanowiony z urzędu ma obowiązek złożenia wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku Sądu II instancji oraz o doręczenie jego odpisu wraz z uzasadnieniem, podczas gdy jest on obowiązany zastępować stronę jedynie do prawomocnego zakończenia postępowania.

Nadto pełnomocnik wniósł na podstawie art. 380 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. i art. 398²¹ k.p.c. o rozpoznanie postanowienia Sądu Okręgowego z 5 grudnia 2017 r. w zakresie oddalenia przez Sąd II instancji wniosku powoda o przywrócenie uchybionego terminu. We wnioskach końcowych wystąpił z żądaniem zmiany zaskarżonego postanowienia poprzez przywrócenie terminu i uchylenie zaskarżonego postanowienia w zakresie, w jakim Sąd Okręgowy odrzucił wniosek powoda o sporządzenie uzasadnienia wyroku i jego doręczenie.

W odpowiedzi na zażalenie Skarb Państwa – Sąd Rejonowy w Ł., zastępowany przez Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej wniósł o oddalenie zażalenia i zasądzenie od powoda na rzecz strony pozwanej kosztów zastępstwa w postępowaniu zażaleniowym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie. Dotyczy ono postanowienia Sądu Okręgowego w S. w zakresie rozstrzygnięcia o odrzuceniu wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku z 22 listopada 2017 r. Nie dotyczy natomiast orzeczenia o oddaleniu wniosku powoda o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o sporządzenie uzasadnienia, do czego w istocie odnosi się argumentacja wskazana w uzasadnieniu zażalenia. Nie ulega wątpliwości, że żądanie sporządzenia uzasadnienia zostało przez powoda zgłoszone po upływie ustawowego terminu. Tym samym Sąd obowiązany był odrzucić wniosek jako spóźniony. Formułując zarzuty powód nie wskazał natomiast, w jakim zakresie rozstrzygając o odrzuceniu wniosku postanowienie Sądu Okręgowego narusza art. 328 § 1 zdanie 2 k.p.c. w związku z art. 391 k.p.c.

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego, sąd drugiej instancji jest związany zarzutami dotyczącymi naruszenia prawa procesowego. Musi naruszenie brać z urzędu pod uwagę wyłącznie w wypadku nieważności postępowania (zob. uchwałę składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z 31 stycznia 2008 r., sygn. akt III CZP 49/07, OSNC 2008, nr 6, poz. 55, także np. wyrok Sądu Najwyższego z 8 lutego 2008 r., sygn. akt I CSK 385/07, niepublikowany). Wskazane przez powoda zarzuty i przytoczone dla ich uzasadnienia argumenty nie dotyczą powyższego, lecz w istocie oddalenia wniosku o przywrócenie terminu (pkt I postanowienia Sądu Okręgowego w S. z 5 grudnia 2017 r.). W związku z tym należy przypomnieć, że w świetle dotychczasowego orzecznictwa Sądu Najwyższego, na gruncie art. 118 § 2 k.p.c. umocowanie pełnomocnika ustanowionego z urzędu nie wygasa z chwilą wydania wyroku, lecz obejmuje uprawnienie do złożenia wniosku o sporządzenie oraz o doręczenie uzasadnienia orzeczenia (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 22 kwietnia 2010 r., sygn. akt II CZ 5/10, niepublikowane, postanowienie Sądu Najwyższego z 21 maja 2014 r., sygn. akt II CZ 18/14, niepublikowane). Nie ulega wątpliwości, że niezachowanie terminu przez pełnomocnika procesowego należy traktować jako zaniechanie samej strony. Ta ostatnia nie może zatem twierdzić, że nie ponosi odpowiedzialności za działanie pełnomocnika (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 30 maja 2007 r., sygn. akt II CSK 167/07, niepublikowane;

z 28 listopada 2007 r., sygn. akt V CZ 105/07, niepublikowane, z 27 października 2009 r., sygn. akt II UZ 35/09, niepublikowane, z 21 maja 2014 r., sygn. akt II CZ 18/14). Błąd procesowy pełnomocnika, w szczególności jego zawinione zaniedbanie, obciąża stronę (postanowienia Sądu Najwyższego: z 13 marca 2000 r., sygn. akt IV CKN 841/00, niepublikowane, z 23 lipca 2002 r., sygn. akt II CZ 72/02, niepublikowane, z 3 grudnia 2003 r., sygn. akt I CZ 139/03, niepublikowane). Wniosek o przywrócenie terminu nie może w konsekwencji opierać się na wskazaniu, że dokonania czynności procesowej zaniedbała nie strona, lecz jej pełnomocnik (postanowienia Sądu Najwyższego z: 10 lutego 2000 r., sygn. akt II CKN 950/99, niepublikowane, 30 maja 2007 r., sygn. akt II CSK 167/07, niepublikowane).

Sąd Najwyższy w niniejszym składzie podziela również pogląd wyrażony w postanowieniu z 18 stycznia 2012 r., sygn. akt II CZ 148/11 (niepublikowanym), iż w ramach obowiązków pełnomocnika mieści się m.in. udzielenie stronie informacji o możliwości skorzystania ze środka odwoławczego jako informacji odnoszącej się do orzeczenia, które wydane zostało w postępowaniu objętym umocowaniem tego pełnomocnika. W razie niedopełnienia tego obowiązku strona co do zasady nie może powoływać się na niezawinione przez nią niedotrzymanie terminu złożenia wniosku o sporządzenie i doręczenie jej uzasadnienia orzeczenia. Nie uzasadnia odstępstwa od powyższego wskazanie, iż wskutek odbywania kary pozbawienia wolności strona miała utrudniony kontakt ze swoim pełnomocnikiem.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. orzekł, jak w sentencji.

jw